

Összhangban a zenével – Oláh Patrik útja az unalomtól a budapesti győzelemig

A Budapesti Fesztiválzenekar és Budapest Főváros Önkormányzatának közös zeneszerző-pályázatán a Junior Prima díjas Oláh Patrik végzett az első helyen. Vele beszélgettünk a fővároshoz való viszonyáról és eddigi pályájáról, terveiről.

Szerző

Varga Péter

Publikálva: 2023.06.16. 20:01

Megosztás

Készül most egy operája Oláh Patriknak, próbál támogatásokat szerezni hozzá, ami a zenetörténet első lovári nyelvű operája lesz, és roma eredetmondákat vesz alapul | Fotó: Béres Márton | Forrás: Népszava

Hagyománya van annak, hogy Budapest új zeneművekkal ünnepli az egyesítés jubileumát, Bartók Béla Táncszvitje, Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus és Dohnányi Ernő Ünnepi nyitánya Buda, Pest és Óbuda egyesítésének fél évszázados jubileuma alkalmából készült a város felkérésére, 1923-ban. Most pályázatot írt ki a főváros és a Fesztiválzenekar a 150. évforduló alkalmából, ezen Oláh Patrik Fusion című műve lett a nyertes, aminek a bemutatója szeptember másodikán lesz a Hősök terén. A fiatal, huszonöt éves zeneszerzővel a Duna-parton ültünk le beszélgetni, ahol a város csodás panorámája adta a háttérrel a Gellért-heggyel, a folyóval, a hidakkal.

Adódott is az első kérdés, milyen a viszonya a városhoz. – Tizennégy éves koromban kerültem Budapestre, amikor felvettek a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolába, és így el kellett hagynom a salgótarjáni szülői házat. Akkor ez a szabadságot jelentette a tinédzserkori énemnek, a nagy nyüzsgés fogott meg, de most, tizenegy évvel később már sokkal többet ad nekem. Főleg a Duna lett jó ismerősöm, sokszor ülök le a partján csak úgy nézelődni, ilyenkor együtt lélegzem a várossal – kezdte vallomását Oláh Patrik. Mindazonáltal nem hirtelen ötlettől vezérelve jelentkezett a pályázatra, számított rá, hogy sor kerülhet ilyenre, hiszen száz évvel ezelőtt is születtek – és micsoda művek! – az évforduló alkalmából. Játszadozott a gondolattal, hogy mit lehetne írni egy ilyen alkalomra, azután ez év januárjában ki is írták a pályázatot. Az idő eleve rövid volt, ráadásul más elfoglaltságai miatt csak március közepén

tudta elkezdni a komponálást, másfél hónap alatt fejezte be a nagyzenekari, nyolc és fél perces művet. A műfaji és időtartambeli megkötéseken túl milyen kívánalmaknak kellett még megfelelni? – érdeklődtünk tovább. – Mivel valahogy kapcsolódni kellett magához a városhoz, történelméhez, az egyesítés óta eltelt időhöz, én a zenében a város történetének hangulatait jelenítettem meg: az 1848–49-es forradalom leverését, a Habsburg-elnymást, majd a trianoni tragédiát, később a szovjet uralmat, de a rendszerváltás időszakát is – magyarázta a zeneszerző. Alaposan utánanézett az egyesítés történetének, ami végül harmadik nekifutásra sikerült, első alkalommal az 1848–49-es forradalom és szabadságharc utáni idők nem kedveztek ennek, majd egy újabb, tíz évig tartó kísérlet is kudarcba fulladt, a kiegyezés után valósulhatott meg végül. Ezt már nagyon alaposan előkészítették, megtervezték, ez a pályázatot nyert zenében is tükröződik, csakúgy, mint az említett történelmi események.

Nincs könnyű dolga a kérdezőnek, ha egy fiatal hangszeres művésszel vagy zeneszerzővel beszélget – vetjük fel –, hiszen nagyjából úgy szólnak a történetek, hogy az illető valamikor 5-7 éves korában elkezdett hegedülni, zongorázni, sokat gyakorolt, majd díjakat nyert, játszott patinás hangversenytermekben, ha zeneszerző (is), bemutatták műveit nagy híró kollégái, és szinte mindig csak ennyi. De meg kellett kérdezni, hogyan kezdődött, a kezdetektől komponálni szeretett volna? – Mivel unatkoztam otthon délután az iskola után, az unokatestvéreim hatására hétévesen kezdtem hegedülni tanulni a salgótarjáni zeneiskolában, majd tizennégy évesen felvételiztem a konziba, öt évet tanultam ott, de a Zeneakadémiára már zeneszerzés szakra jelentkeztem. Ennek több oka volt; már nyolcéves korom óta érdekelt a zeneszerzés, és bár a hegedüléssel nem volt bajom, a gyakorlással igen: nem volt ínyemre naponta két-három-négy órát egy teremben tölteni, és gyakorolni. Viszont amikor negyedéves voltam, egy művem beadtam egy versenyre, és annak ellenére, hogy a nem zeneszerzői kategóriában indultam, második helyezést értem el a zeneszerzők között, mert a zsűri olyan jónak ítélte azt, hogy az ő műveikkel együtt értékelt. Ez megerősített abban, hogy jó irányba indulok tovább. A tanulással sem volt gondom, a matekot kifejezetten szerettem, eljutottam arra a szintre, hogy darabírás során a másodfokú egyenlet megoldóképletét alkalmaztam – mesélte Oláh Patrik.

Ez érdekes, vetjük fel, bár ismertek olyan zeneszerzési technikák a múlt századból – amelyek még ma is élnek, és mint tudjuk, az egyik ilyen (a szerIALIZMUS) Oláh műveiben is szerepet kap –, amelyek a gondolkodást helyezik előtérbe az érzelmekkel szemben. De a kérdés éppen ez: mi lesz ennek a végeredménye? „A logikai gondolkodásmódot mindenképpen lehet hasznosítani a komponálás során. De vigyázni kell az egyensúlyra, igen, úgy látom, azt a tavalyi művet, amit említettem, sajnos sikerült túlságosan elméleti síkra terelnem. De azért néha kell számolni” – hangzik a válasz.

Visszatérve a történethez, Oláh Patrik lediplomázott, jelenleg doktori iskolába jár, de már több tárgyat is tanít az egyetemen, mivel még nincs meg a fokozata, demonstrátorként. És persze kapja a díjakat, aratja a sikereket, amihez hozzátartozik, hogy 2021-ben bemutatták a világ első lovári nyelvű miséjét, amelynek ő írta a zenéjét. Ennek az egyik előzménye, hogy nemrégiben megjelent a teljes Biblia lovári nyelvre lefordítva. A mise megrendelésre készült, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus szervezőinek felkérésére, miután a teljes hivatalos miseszöveg is megszületett lovári nyelven. „A munka nehézsége és szépsége egy tőről fakadt, a klasszikus zene és az egyházzene egyesítését már régen elvégezték a zenetörténetben, nekem most a klasszikus zenét, az egyházzenét és a cigányzenét kellett egyesítenem, na, ez nehéz volt: hogy a mű a liturgikus keretek között is megállja a helyét, és hangversenytermekben is meg tudjon szólalni. Most június 11-én Németországban elő is adták egy áthangszerelt változatát, amit sajnos nem tudtam meghallgatni” – meséli Patrik.

Zenét csak megrendelésre vagy pályázatokra ír, ahhoz túl sok munkát kell a komponálásba fektetnie, hogy az asztalfióknak dolgozzon, ez utoljára kamaszkorában fordult elő. Nem kell sok darabot írni, elég keveset, de az jó legyen és jó helyeken szólaljon meg, mint például majd az ünnepi mű is a Hősök terén.

Mindazonáltal készül éppen egy operája Oláh Patriknak, most próbál támogatókat szerezni hozzá, ami a zenetörténet első lovári nyelvű operája lesz, és roma eredetmondákat vesz alapul, Németországból már érkezett érdeklődés iránta. Minden olyan zene megjelenik majd benne, ami a cigánysághoz köthető, az autentikus népi zenétől kezdve a verbunkoson, a kávéházi zenén át a ma legdivatosabb műfajokig: akár a lakodalmas rockot is lehet igényes formába öltöztetni.